

III. 5. 1. H

ШЫН

Бөгүн партия өөредилгези эгелзэн

ЭГЕЗИНДЕН-НЕ ШЫНАРЖЫДАР

КОМУНИСТЕРНИН БОЛГАШ ПАРТИЯ КЕЖИГҮНҮ ЭВЕС-ТЕРНИН ПОЛИТИКТИК ӨӨРЕДИЛГЕ-НИ БО ХҮНЕРДЕ ЭГЕЛЭЙ БЕРГЕН. Бистин республиканын партия органи-зациялары бүгү чуртта ышкыш, чаа өөредилге чымынга сөөлүгү белеткен иш-киннерин дооскан.

Бий-Хем, Каа-Хем болгаш Өвүр районнарында чаа өөредилге чымынга белеткелдер организацыи, эки шы-нарды доозууга. Бо районнар-да партия эге организацыялары, по-литиктиг өөредилгени чаа четкис-лерин организацыя тура, коммуни-стер, активтер-биле, пропагандаст бурзу-биле чыгаалжышкыннарын чедик-чегит чуртукан. Пропагандаст, ко-мунист бурзууну партия өөредилге-жиге бо өөредилге чымынга ажил-даар, өөренер туржу тодаргайт-тыган.

Өвүр районун үш колхозтарында база район төвүндө ий чыл зуу-саалыг политиктиг 6 эге школалар, 4 чыл хуузалыг 4 ортук школалар организацыяланган. Бо районда ко-мунистерни чартык кезин киреи эге билгилг болгаш олар ырак-узак фермаларда, бригадаларда база мал оларларнда болган ужурунда, чу-гула кичигейин эге школаларын ажил-чеге утландырып негеттинер.

Марксизм-ленинизмни үндесине-ринин талазы-биле быжыг билгилг коммунистерни хаара тузар бот-ө-редилгени политиктиг чымынга ий-ки-рини дээди зеноозу кылдыр санаар. Ийги, азы ортукмач зеноо-марк-сизм-ленинизмни үндесинерини 4 чыл хуузалыг школалар болур. По-литиктиг литература-биле боттары ажилдап шыдаас база марксизм-ленинни теорияны түдүш кезектерин

ханы өөренеринге кошкак белеткел-ди коммунистер политиктиг эге шко-ла өөренер ужурун. Бо школа по-литиктиг эге билгилерин бээр. Ды-накчыларын хей саныг негелде-рин барымдалааш, марксизм-лени-низмни үндесинеринин политиктиг эге школаларын Өвүр районда канчаар организацыяланган көрүп кө-рөлинер. Колхозтар төптеринде партия эге организацыяларын ча-мында ыжыг эге школалардан аягы-да Чалаалта, Чаа-Суурда база тур-гусуулан. Ырак тайгаларда хей ка-ларчыларын, чыгышчыларын, саанчыларын чурттан турар черле-ринин кожа-хөлбөзүн өөренип көр-сө, оларныг класс дооскан база по-литиктиг билгилерин дексиди ба-рымдалааш, үстүдө айткан школаларын организацыя. Районун чур-т-

такчы чоунун чартык кезин хаара туудур «Тогардаш» болгаш өскө-дө колхозтарда, ырак оларларда, тарамык черлерде чурттан турар, билинин талазы-биле ыжы-бүрү ле-нидиг коммунистерни эге болгаш ор-тук политиктиг школаларын про-граммаларына дүшүр бот-өөредил-ге-биле өөренер көрдүгөн.

Нитизин-биле бот-өөредилгедө 105 коммунистер, оон иштинде 32 киж-и эге политиктиг программалары-биле, 22 киж-и марксизм-ленинизмни үндесинеринин 4 чыл хуузалыг ор-тук школаларын программалары-биле өөренерлер. Ажыг-агылгыш кыл-дыр чурттан турар бот-өөредилгел-ди коммунистерни өөредилге керексе-леринде, литература, пособиелер, программалары хандырып ола чур-гула. Бо талазы-биле СЭКП Төл Ко-митетинин сүмелзин 1965 чылдын сентябрында 1966 чылдын апрельге чедир парлал үндүрүп турар по-литиктиг школаларын өөредилге ле-нинин парларын көрдүгөн журнал-дарын коммунист бурзу чыгып ал-ыр болза эки.

Бо журналдарга партия чыры-

дымчыкынын школаларына өөре-нир бүгү материалдарын брошю-лар, чүдүлөр хевириг кылдыр па-лар турар. Өвүр районун партия организацыи назылап кыраан бол-гаш карап четпес, дынаары багыт, чер четпес коммунистерни политик-тиг билинин деңгелин аягы-биле хуула тус-туста бөсөдө, чыгаала-жышкыннары-биле хаара тузарын кө-рүп, консультантылар дузасы-биле өөредилер организацыя.

Партия чырыдышкынын четки-лерин четпелер дооскан болгаш пар-тия өөредилгени эгелер турар рай-комнар, парторганизациялар өөре-дилге чымынга бүгү дүргүзүндө ажил-лик дексиде чурттан дээр органи-зацыи болгаш практиктик хемер-терин моон сонгаар-лаа улам күш-тедирин, пропагандастыр боттук дузаны өөредилгени баштайгы хү-неринден-не көргүзүр чутула.

Ш. ООРЖАК,

СЭКП обкомунун болгаш Кызыл хооромунун Политиктиг чырыдышкын бажынын директорунун оралакчысы.

Аңгыыр сезонунга уткуштур

ӨЛҮК ТЫВЫШТЫҢ КОЛХОЗУНДА

Токутун «Совет Тыва» колхо-зу ивиден, өскө-дө малдардан аягыла, тооруктан, кат-чимистен база өлүктөн хей орулганы кири-рип ап турар. Сөөлүгү чыларда колхозта чер ажилы база шапкы-ны-биле сайырап агаалар. Сай-лыг-Халдун көвүзүндө калустан-ны, картофельдин чагай үнгүнү, тараа культураларын дүгүдү бир гектардан ортума-биле 15 центнерден кудулаан турары республиканын тараалан ажал-агыларын беэин магалалыг ту-рар.

Өлүк-тывыш ажилы — ол кол-хозтун орулга кириер кол адыр. Эрткен чылын ачылдар ботала-ды 15 хайраккан, 17 дырбактыг, 1400 киш, 10 муң ажыг дин болгаш өскө-дө өлүктөн 51 муң рубльдин орулганы кириер.

— Бо чылын 63 муң рубльдин өлүгүн тывар бис. Оон иштинде 5 топпа ап ээди. 15 муң дин болгаш өскө-дө өлүк бар — деп,

колхозта аңгыыр-тывыш ботала-зынын бригадир эш Дагбашык чутаалап турар.

Колхозта эр ачылдар 400 рубльдин, херөөжөн ачылдар 200 рубльдин өлүгүн чыла тывар планын турган. Эрткен чылын Б. Эрестол 1348, Ө. Дамдын 1263, а херөөжөн ачылдар К. Хайныр 345, Б. Серен 250 рубльдин өлүгүн тып, хуузалде-рин ажыг күтүскен.

Кириер орулганын барымда-лап, аңгыыр сезонунун төнтүзү-нө мурнакты ачылдары шаңна-ры бо колхозта чачыл болган. Эрткен сезонга Б. Эрестол 146 р. 90 копекти, Ө. Дамдын 133 рубльди, К. Хайныр 22 рубльди шаңналга алган.

Ам тайгаларга хар чаап, соок дүлүп агаалар ачылдарын кири-не белеткенер үел. Кала-лаа баарга, ок-чемез, күш-хуе-ли дугайында чутаа болуп ту-рар...

Ч. КАРА-КУСНЕ.

Өөредилге чылын организацыястыг эгелээр

Партия өөредилгезинге чаа өөре-дилге чылы бөгүн, октябрь 1-де, бү-гү чуртта, бүгү черлерде эгелер турар. Партия өөредилгени бистин чуртуктуг болгаш партиястыг идеяны амырдылаа кол терин ээлеп, чутуга ролду ойнал турар.

Партия чырыдышкынын бо чаа өөредилге чымында партия организацыяларын мурнунга чуту-ла соруда — политиктиг өөредилге-ни үндесин-биле экижидерин чедип алары, партия өөредилгени ко-мунистерни болгаш партия кижигү-нү эвес активтерини эге-ажыктар-ын болгаш сонугураалын долуга-биле хандырган, партиянын амыг негелдеринин дүшкөн, бистин со-вет кижидерининг эртем мирово-аренясынын хевиригтеринерге ийешейиг дуалаан турар кылдыр өдө тургузары салдыган.

Политиктиг өөредилгени органи-зацыястара талазы-биле бо чутуга со-

рудаларын боттандыра дээр бистин республиканын партия органи-зацияларын хей ажилдарын кылган. Политиктиг өөредилгени соруда-зынын, оон хевиригтерин болгаш аргаларына дугайында, өөредилге планнарынча база программалары-нын дугайында калбак тайлыг ажилы чуртукан. Партияны-дымчыкынын мурнунга турган сис-темазын аналитиктерини үндесинер, өөренер күзүдиг коммунист болгаш актив бурзу-биле бөсөдөдөшүп, оларнын өөредилге хевириг шилип алырына боттук дуза чедирткенер. Пропагандастыр шилип алырын хынамчалыг чорудуп, олар-биле ажилдыг тодаргай планнарын рай-он бурзуунда ажилдап кылган. Ынчанаш бо чылын партия өөредилге-нин системаныг ажилдап бүгү пропагандастыр шилип алыган, оларнын кол нуруу дээр эртем-ниг, хей чыла ажилдап дуржулга-лыг.

Партия өөредилгезинин система-зын бо чылын алаан хей чаа чүдө-дө кирип, оон марксизм-ле-нинин партияны, оон түдүш кезекте-рин системниг, хайы өөренерге утландырганы билигилг болгай. По-литиктиг өөредилгени организа-цияларын, чаа системаны шыг-гы барымдалааш. Ынчанаш бо өөредилге чымында политиктиг эге школалар, марксизм-ленинизмни үндесинеринин школалары хей саныг дынакчылардыг, политик-тиг өөредилгени коллал турар хе-вириг кылдыр четкелеттинер.

Мурнунда чылдарга болгаш, бо өөредилге чымында револютуг те-орияны, ылаалыг философияны, по-литикономияны, СЭКП төгүзүп бот-өөредилге-биле өөренип турарлар-нын саны дыка өскөн. Бо хунарде хей коммунистер болгаш кижигү-нү эвес активтер теоретиктиг семина-

ларга, конференцияларга, боттары-нын хуула планнары-биле марксиз-м-ленинни теорияны бот-өөредилге-биле өөренип кирип турар. СЭКП Кызыл хооромунун чыныла марк-сизм-ленинизмни кезекте университетини өөренип тургаш, политик-тиг дээр эртемни чедип алаар дээр 210 киж-и бөгүн өөренип кирипкен.

Партия кижигү-нү бурзуун марк-сизм-ленинни теория-биле чепсе-лээр хууну чутуга негелдеш, амы-дыраларын иштин хергелели апарган дээрин бистин партия организа-цияларыс четкелетчин уеинде ба-рымдалап келген. Чаа тургусту-гулаан бүгү политиктиг школалар-нын, семинарларын дынакчылар-нын база бот-өөредилгелерини эң хей нурууу коммунистер болуп турар. Дээр болгаш ортукмач өөре-дилге черлеринде заочно өөренип турар коммунистерин саны база өскөн.

Партия өөредилгезинин система-зын четкелээр партияны чутуга ажилдын чутуга агаал болур. Бүгү СЭКП райкомнарын, хооромунун, партия организацыяларын амы чутуга соругаа болза, политиктиг ажилыннын бүгү четкин өөредил-ге чымын дүргүзүндө доктаамап, ылап ажилдап турарын, оларга ки-челдерин организацыя, ийе-по-литиктиг деңгели амы негелде-лер дүшүрүп беээн турарын ханды-рып болур. Бо талазы-биле боттук хемерлерин партия организацыя-лары баштайгы кичилдеринде ага-лааш, бүгү өөредилге чымын дү-ргүзүндө чурдал, уауртулганы бол-гаш контролду күштелдир ужу-рлуг. Ынчанаш партия өөредилге-зинде чаа өөредилге чымын, оон бир кичилдерини эң организа-ция агаалар, өөренер темже сонгаар-лаашкын чокка дораан кириер база уулур ужу-рдузалап.

Марксизм-ленинизм-биле улам ха-ны чепсегелер дээр, чаа өөредилге чымын организацыя кириптеди, эштер!

ТЕРЕ-ХӨЛДӨ МЫНДЫГ

Кандыг-да ажилыг чедип-кириер болуру баш бурунгаар хы-намчалыг белеткелден, организа-ция уауртулгаан чутуга хамаар-жыр. «Тере-Хөл» колхоз эркен чылын өлүк-тывыш талазы-биле соругаа, багыт эвес күтүскен. Төрүн чуртка чымчак алымын, 33 муң ажыг рубль орулганы кириер. Колхозчу ачылдар сезон уезинде чүгө дини беэи 15 муң планнын орунуга 22 муң диниң келгени тодаргай чижек болур.

Тывышка мергелдиг Б. Эртен, Д. Бегзи, Ч. Седип ышкыш мурнакчы ачылдарын улегерин калбартып, организацыя ажил-ды дуржулганын быжылавы-шаан, бо чылын оон-даа белик көргүзүлгү болурунга белеткел база багыт эвес. Колхоз баштаар черин дугайы эш С. Севиини редакцияга алынаткын болза.

— Бо аңгыыр сезонунда 36 муң рубльдин «чымчак алымын»

күрүнег кириер соруда салды-ган. Бистин тывышчыларыс ол чутуга соруганы чедипкириер күтүскелерин ботуралдиг. Амыг сезонда — 24 муң дин, 450 киш, 1000 ажыг оларга болгаш өскө-дө өлүк аймаан белеткелерин кол-хозчу ачылдар дүгүдү тараа-жыларын, мал-чыларын белеткелерин ашкан, бистин ачылдарыстын киж-и бурзуу чаа сезонга уткуштур ба-за-ла хынамчалыг белеткелип ту-рар.

«Тере-Хөл» колхоз амы чүс ажит кижини ачкарар, оларга мунду-р чарыларын болгаш ачтар-ны күжү багыт эвес. Тывышчы бригадаларын хергелелерге тө-лөвүн (11 муң рубльди) сельпо-же баш бурунгаар шилтике. Колхозчу ачылдар хей, аш-чем, ок-чемез болгаш чутуга херектиг өскө-дө чүдүлөр-биле хандырт-ган.

„Чыраа-Бажы“ совхозта

Хорум-Даг салбырын хойжулары агарлашкынын дооскан. Кадарчы-лар нитизин-биле 2271 хойну кыр-гааш, 1364 кт агар алганнар. Чам-дыг каларчылар күсүк кыргылдаа бедик көргүзүлгү болганнар. М. До-вуу, О. Экер-оол олар бир хойга оонаштыр 1 кг агарын кыргып, ал-ган хуузалдерин ажыг күтүскенер.

Салбыр 2200 баш хойу тарып боозадыр планын. Эш Бутулар эр-гелчирлөөн боозадыла пункттузунга тус-тус кадарчылардан тарып бооза-дыр хойлар сентябрь эгезинде кирип агаалар. Бо арамында 1349 хой та-рып боозаттыган.

Будурукчулерге болгаш тарып боозадыр хойларга болгаш немелде чен-биле пункт эки хандырттыган. Оон түнеленде боозадыла дүргөн бол-гаш шынардыг чоруп турар. Пункту-

га хууде 60 баш хой тарып бооза-дыр турган болза, 100 баш чедирип турар.

О. МОНГУШ.

Совхозтун Чыраа-Бажы салбырын-да чамдык малчынын кышка белет-кел ажилдарын эки чорудуп турар-лар. М. Дебикий биле М. Чола бот-тарынын күжү-биле 156 топпа си-генни белеткел алап болгаш ам-кышталарга кажааларын септе-лгенин чоруда бергенер.

Салбырын төвүндө чунар бажыг болгаш ийи аал ишти чурттар бир бажын туттунган. Эриг алабуну сеп-тедеш база доозулаан. Бо чорук малчыларын амырдыла туртталга-зынче салгып салдыганын херети-леп турар.

С. ОЯДУП-ООЛ.

Чөөн-Хемчик район.

Бойдус байлаан чүге камнавайн турарыл?

Бойдустун байлаан чоуну калбак хергелелерге чептүг ажилдаас, оон түткелээр ийикке азы оон-биле хуула байып алыксаар, ажык-кончаа сүрер кижилер бистин араваста ам-да таарымчалыг хомунанчгы.

Тес-Хем районун Тере-Хөл сель-поуунун баштаар чери бээр Бутулар байлаан, тоорук болгаш кат чыыр ажилга тускай ажилчыларын хү-лөп ап турар. Нитилелге ажитыг ажил кылбас, оон оспаксыраар ки-жилер кажар арга-биле сельпога бол-ганчок-ла ажилга кире шаап алыр-лар. Сельпо даргалары Дорфеев биле Липтан оларын ажилчыларга не-гелдеш кошкак. Ажилга хыналда

чогуң ажиллап алгаш, чамдык киж-илер ажык-кончаа сүрүп ажилда-рынга алышкен. Хамаатылар Бело-усов, Шипилин оларын сельпога от-тулар ышкы белеткел ажилга хүлөп алгаш, моторлуг хирээни берип каап. Белоусов хүлөнип алган хирээни-биле өскө кижилерин ыжын доорлоп берген, киж-и бурунунден-не рубль төлөдип ап, оон ботунга ажилдаан.

Удаваанда, оларын ол керээни күтүскенинде, сельпо баштаар чери Белоусов биле Шипилин 2 айтты берген. Тарыс аржаанынче балыкчы-биле чорудушкан. Олар ийи иштинде аржаанга тыпкан олчазын дыштанкычларга салып

Редакцияга чагаа

Келген болгаш сельпога орулга кири-бөөнөр.

Ол ышкыш, тооруктар дээр тус-кай керээ чарган ажилчынар Кры-лов, Арагачы оларга 3 айтты берип каарга, арагалаш, шон-соода кы-лырынга өйлежи, хей үени эрттир-генер.

Чылдын-аа балык сезон эгелээр-ге, 30—40 харе киж-и хуула балык-тап алгаш, оон боттарына ажиллап турар.

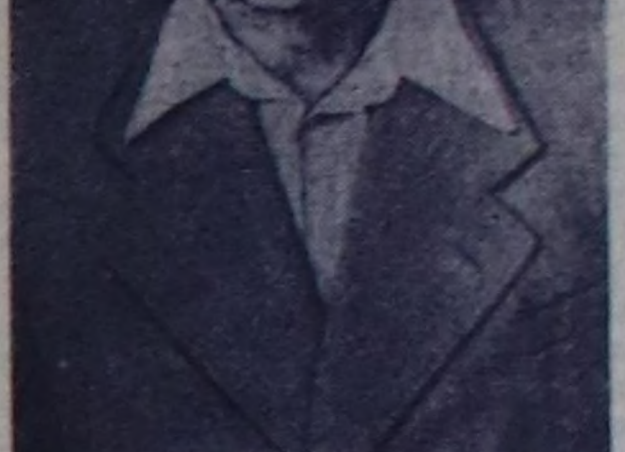
Респотребсоюзун белеткел арге-лели болгаш Тере-Хөл сельпоуунун баштаар чери бо ажилы шыгыра-дып, бойдустун байлаан хей-нिति-нин хергелелерин ажилдаар дээр чангыс дай чурумну тургузар ужу-рлуг.

С. ПЕШНОВ.

ЧОГААЛЧЫНЫҢ УРАН АРГАЗЫ

Чоокта чаа мен Ленинградта Уран чурумалдар академиянын архивинде С. Н. Сергеев-Ценскийнин чурумчу Илья Репинге бижээни, азы парлаттыкына ча-гаазын тып алган мен. 1926—1928 чылдарда бижиттинер ол чагаа-лар литература айттырынын та-лазы-биле солун болуп, орус про-заанын мастеринин ажилын хан-мы-биле өөренип көөрүгө ажитыг болуп турар.

«Силерин кадымдар эки бола-гаш эриг хевээр сергелде, чурку-тарыну чурумуша» деп, ол-ла К. Иа. — деп дынчааш, мен дыка-ла өөрүм. Мен силерин ажилдары-гарга кижинтиг мен — деп, 1926 чылдын март 5-те Сергеев-

Ценский Репинге бижээн, — мен тос харым турган-ла, эң-не баш-тай мээң чурттал турганым кылды көдөс черге көчүп чорур дега-лге силерин чурумчуларын көөрүм, мээң көчүп-ла та-арышкан... Мээң номнарымны пар-лап эгелей бээрге, удаас парлаар

боор деп бодай-дыр мен, ыччан эң-не чаа, эң-не сөөлүгү парлаттын ажилынын силерге чорудар мен, а силер мээң бодунарын эки тырттырган фото-чурумдарын, оода карандаш-биле-даа чуруман болза чорударынын дилээр-дир мен: ыччан бижээн ажилдарынын бир-ле дугайында силерге дына-лыр номчуп бээр мен, силерин чурумдарыг көрүп турган, дараазинда оодурун канчаар биж-еэс экил дээрзин билеп аар мен».

Сергеев-Ценский Репин биле 1909 чылдын төңүзүндө Петер-бургтан ырак эвесе Куоккала деп чайлаада чурумчулар бажыны «Пенаттарга» тамышканнар. Бир-ги ужуражылганын соода 1926 чылда Корней Чуковскийнин ду-засы-биле каттап база чагаалажып эгелзениер.

«Эргим Илья Ефимович, силер-же бандероль-биле чуртукан тоо-жуну номчааш, самалычтары менче бижирип келер. Мен киж-и болганынча саалам сонугураас киж-и мен, а силерин сааламдарын кончук дынаккаар киж-и мээң деп. Сергеев-Ценский Репинге 1926 чылдын апрель 20-де чагаа-зынга бижээн.

Чогаалчыны чуртукан «Каржы чорук» деп тоожуун Репин со-нуурган номчааш, хармы чагаа-зынга бодууну чурудуп чорудуп бээр, чогаалчы бодууну өөрү-шкүгүн илердеп, чагаага мынчак бижээн: «Мээңинде уаут байыр-ла! Мээң бижиттирер стоун кырында, ийи алаанда силерин эргим чурумдарын сун алдым. Мээң кабилемде дын чалгыс чурук ол. Оон ийи кымыл-даа чуручо».

Чурукчуун чорудуп берген «Каза» деп атодун алгаш, чо-гаалчы ук чурукчу кончук үнел-ең, харылаан дөрт дугаар чагазын шудуктеп бижээн.

«Совет Россияже эл келер деп силерин чалаан дугайын ном-чууду» — деп, Сергеев-Ценский 1926 чылдын сентябрь 17-де Совет чазак Репини төрөн чуртукче дедир эеп кээрин сүмелзэн дуга-

йын бижээн. — Бир эвес... яныз-бүрү ужуражылгалар кылмы, чү-ве чутааладып туруп бербес бо-ла, чурттар аразында чорудуп бүгү таарымчалыг чүдүлөр-биле хан-дырттыган вагоныг көрүп болуучу-да, база солун эвес деп бээр? Эң мындагы Ак сулардан Кара су-ларга чедир эжилдары, аргалар-ны, ховуларын, дагаларын, Крымы (Кавказ база-ла эки) эргил көр-сө, дыка хей солун саакышкы-нар төртүтүмүп келер эртен».

Чурукчу ол үедө ааргы болгаш кырып берген турган. Ычкан ол 82 хардыг болгаш ымыг ырак чорук кылмы шыдаас болган.

Уран чурумалдар академияны-нын архивинде «Тамгалар Сергеев-Ценскийнин Репинге чуртукан сөөлүгү чагазы 1928 чылдын я-варын 20-де бижиттинер. «Силерин сөөлүгү чагаанын алган-дан бээр хой-ле үе эртен, ам ба-за силерин-биле чагаалажып бер-дим» — деп, ол бижээн. — Хар-лыг Филиалдарга кандыг тур-смер? Бистин бир-ле журналы-гыска үнгөн силерин чурумдарын Ив. Петр. Павловтун потренинде тырттырган чурукчу мен көргөш, база каттап силеринг соксаш ды-вес бурунгаар бажымын кай-газым... Чайы Максим Горький бээр кээр деп тур. Алаштуга кел-сеш, мээңинде база кирер дээр, а бис ийи оон-биле чалгыс-лаа кө-рүшкөн бис. Эргим Илья Ефимо-вич, силеринг кадымдар ам кан-дыг-дыр? Чайын сериин Балтика-дан изиг Кара далайга чедип көр-үшүмдас силер бээр? Чертомлыкт, Динирону болгаш дагаларын көр-гей-даа силер. Солун, сеткүүдө бижиттинер. Диниростой деп чуу ымыг тургуп боор ол дээрин сонугураай-даа. Бо чайын эки ка-дык тургумза, чаа Россияны кезип көөр деп бодап тур мен».

Сергеев-Ценскийнин парлаттын-маан чагааларын сентябрын төңүзүндө Крымдыг башкы ин-ститутунун болгаш Алуштинскиде С. Н. Сергеев-Ценскийнин лите-ратура-мемориалдыг музейини кылмы чорудар уран сөстүг кай-галык чурукчууну төртүтүгө-ле 90 чыл оюнга турсааккаан эр-тем конференциянын материал-ларын бижээн чымында парлаар.

ГАЛИНА КУДИРЕНКО, С. Н. Сергеев-Ценскийнин Алуштински-де литература-мемориалдыг му-зейинин эртем ажилдакчысы. (ПЧА).

Мону чурумнутса...

Бистин республиканын алаан-чамдык ажил-агыларын авто-машиналарын, комбайнларын бол-гаш кезде ажил-агынын өскө-дө машиналарын ажил-агыны эвес, кайы хамаан чок ажилдаар, кан-дыг-ла чөпшөөрл чокка хуула ажилын кылмы тургаш, үдөөр, харын-лаа авария кылмы таарылгалар хаа эвес.

Оон бир кол чыдаатканы болза, техниканы эдилеп турар кижилер бот харымсалгазын шыгыра-дыр хемчегдер алындын турарын да болгаш кандыг-лаа техниканы ажил соода автопарктарга бир ай кадалап тургузарын организа-цияланды. Машиналарын, тракто-ларын-даа ажил соода тургузар хе-рим калжаалар, гаражтар бар тур-ла, тракторун азы машиназын чур-тап турары бажынын даштанга тургузуп алгаш, хуула чорук кыл-мы таарылгалар колдуунда-ла меха-низаторларын талазындан болуп ту-рар.

Мында айттынган фактыларын балытканы Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозундан көрүп болур. Бо чылдын июнунга ортан уезинде колхоз баштаар чери артылды бүгү

механизаторларын каттышкан ду-ралынга колхозта бар техниканы оларын тургузарына тускайлаан черге тургузар дугайында тускай шипитирин хүлөп алган. Оон күн дүргүзүндө чамдык кижилер бау ба-рымдалап турга-даа, сөөлүлөрүп мурнуку чачылга база дагын тургу-стунуп, чамдык механизаторларын талазындан шон-чөпшөөрл чок машина, трактор мунуп алгаш, хуу-ла ажил кылмы уламчылап турар. Колхозтун уауртук ажилдакчылары-даа, колхозтун төвүндө чурттал ту-рар районун шагдаа черинин штат-тан дашкаар инспектору-даа, меха-низаторлар ортузунга кандыг-лаа ажил чорутпайн турар. Нити хайгаарал-дыг кошканда техниканы үрөп, тоймаглар, оон кедерезе машина башкаар эргези (права) чок киж-илер машина мунар чорук түгүдүлөп турар.

Бо четкестер чүгө бистин суур-да эвес, өскө-дө черлерде бар. Ын-чанаш техниканы камныг, бөзүлү-бөлүшү ышкыш ажилдаар кылдыр, механизаторларын бот харымсал-газын күштелдире чогуру.

Х. ДОРЖУ.

Төлөп чокту амдажытпас

Эрзи районда Ленин атыг колхоз-тук кижигү-нү Хомушук Делгери 11 чыл школанын таанымынга ажиллап турган. Оон серемчиле чорудан өө-редилге мастерлерин өртөгөн. Тес-Хемиян улус суу 1014 рубльди Хо-мушуктан төлөдир деп шиптег хир-езинде-ле, мынчага көпөсөк-лаа төлө-вээн.

Арага неминкенде, оон аажы-чаа «ажыттын» улугтарынга амыр-дыш бербей, чалчып, шугап туруп бээр. Калайы Оомажын амы-тыны-га кыжынар, оон бажындаан үн-дүр, кири оладар, дорамчылар.

Шак мындагы чыгарга чок, тура-зында чынып чорур мангисталчак амырдылгы Делгери оонун мур-нунга буруулаш, кеземче оонары эргежок чутула.

К. КӨРГӨН-ООЛ.

«ЧУУ КЕЛ ЧОР?»
Д. Кысметбайнын фотостуду.

Парлалга чагыдылгасы

Чөөн-Хемчик районун Хорум-Даг суурунун чурттакчылары чыл буру парлалга чагыдылгасын илдеп-лел киржип келгенер.

1966 чылдын парлалга чагыдылга-

зы суурунун чурттакчыларын орту-зунда калбарган. Баштайгы мездө-биле алырга, «Шың» солуга 56, «Ты-ваанын аныктары» солуга 36 ча-гылыг кылдыган. Хорум-Дагга өрге бурзуу 2—5 чедир чагыдылганы кыл-ган.

С. МОНГУШ.

Редактор К. Н. КУДАЖИ.

ОКТАБРЬ 1-ДЕ

«НАЙРАЛ»: «Сашко» 9.40, 11.40, «Оптимистин трагедия» 1